

Corpul ucrainean indecent și cazul identității naționale insultate

Expoziția *Ukrainian Body*, organizată de Centrul pentru Studiarea Culturii Vizuale, a fost inaugurată pe 5 februarie 2012 în fostul sediu al Academiei Kyiv-Mohyla. La trei zile după vernisaj, președintele universității, Serhiy Kvit, a încuiat cu mâna lui spațiul galeriei și apoi a comentat, cum din păcate știe acum toată lumea, spunând „Asta nu e artă, e un rahat”. A urmat o serie de proteste împotriva închiderii expoziției, dar aceasta n-a mai fost redeschisă. Dimpotrivă, Consiliul Academic al Universității a luat decizia de a închide Centrul pentru Studiarea Culturii Vizuale, care pe atunci făcea parte din Academia Kyiv-Mohyla. Spațiul din fostul sediu al Academiei a devenit arhiva bibliotecii. Acesta a fost sfârșitul perioadei istorice în care localul a avut vreo legătură cu arta.

Închiderea expoziției a ridicat problema graniței dintre „artă” și „rahat”, dintre ceea ce este acceptabil și ceea ce este intolerabil, iar în ultimă instanță între „corp” și „spirit” în societatea ucraineană. Problema se referă, de fapt, la granița dintre lucrurile pe care le putem încadra confortabil în orizontul nostru de percepție și lucrurile pe care nu putem sau nu vrem să le includem în confortabilul nostru *Lebenswelt*. Scopul expoziției a fost, în primul rând, de a dezvălui periferia ce se găsește dincolo de acest orizont de confort.

În ciuda titlului său, expoziția nu trata chestiunea identității ucrainene. Dimpotrivă, unul din obiective era să se opună înseși acestei noțiuni, printr-o privire materialistă asupra societății ucrainene; adică să conteste ideea „identității” comune folosind mărturiile a diferite experiențe corporale. Am dorit să privim societate ucraineană dintr-un punct de perspectivă corporal. Deoarece prin intermediul corpului, al sensibilităților, emoțiilor și nevoilor sale ni se revelă realitatea în modul cel mai brut. Societatea ne străpunge trupurile într-o „multitudine de feluri, lăsându-și urmele, deformările și amprente pe ele. Aceste amprente corporale arată adesea în direcțiile în care refuzăm să privim.

Fiecare lucrare din expoziție este o articulare a experienței artistice a existenței într-un anumit mediu material, social și cultural. Bineînțeles, tocmai acele lucruri pe care ele trăim cel mai acut și dureros au fost cele care au ieșit mai mult în evidență. Într-un anumit sens, *Ukrainian Body*, corpul ucrainean a fost perceput ca un „corp delict”, ca dovada anumitor situații și impresii trăite de oameni adevărați, dar și ca dovada unei vieți diferite a „corpului ucrainean”, corpul care ar fi de preferat să rămână nevăzut. Această abordare s-a dovedit eficientă în măsura în care a dezvăluit dintr-odată vulnerabilitatea constructului identitar ucrainean.

Titlul expoziției, care aducea atingere noțiunii de identitate națională, a fost printre principalele motive de închidere a acesteia. Intolerabilitatea „corpului ucrainean” consta în faptul că atașa sensul de apartenență națională unor lucruri care s-au dovedit de nesuportat pentru deținătorii de identitate „ucraineană”.

Lesia Kulchynska, PhD. Centrul de Cercetare a Culturii Vizuale, Departamentul de Studii de Film și Televiziune, Institutul de Studii Artistice, Folcloristică și Etnologie al Academiei Naționale de Științe din Ucraina

Lesia Kulchynska este cercetătoare și curator de expoziții la Centrul de Cercetare a Culturii Vizuale, precum și cercetătoare la Departamentul de Studii de Film și Televiziune al Institutului de Studii Artistice, Folcloristică și Etnologie al Academiei Naționale de Științe din Ucraina. Contribuie de asemenea la versiunea ucraineană a revistei *Political Critique magazine*, fiind jurnalist și critic de film independent. Și-a făcut studiile la Universitatea Națională – Academia Kyiv Mohyla, și și-a luat doctoratul la Institutul de Studii Artistice, Folcloristică și Etnologie al Academiei Naționale de Științe din Ucraina, la Departamentul de Studii de Film și Televiziune. Teza ei de doctorat explorează mecanismele de gen ale producției de sens, în special în cinematografia sovietică din perioada post-stalinistă. Actualmente, interesele sale ca cercetător se centreză pe urbanismul post-sovietic și pe cinematografia sovietică din perioada post-stalinistă, pe strategiile ei de producere a discursului și pe funcțiile ei ideologice și sociale în contextul economiei stagnării.

Lesia Kulchinska a fost curatorul unei serii de expoziții la Centrul de Cercetare a Culturii Vizuale. A fost unul dintre curatorii expoziției închise „Ukrainian Body”, care analiza realitatea socială din Ucraina prin prisma experienței corporale.